

RAIETE KORRALDAMISE JA PUIDU TURUSTAMISE NÕUANDETOOTE STRUKTUUR:

- I. toote selgitus- mida toode sisaldab,
- II. sihtrühm (kasutajad ja rakendajad)- kes toodet kasutama hakkab
- III. toote eesmärk (vajadus) - miks peaks toote kasutaja seda kasutama, mis saavutatakse nõuandetoote kasutamisega
- IV. mõisted, mida kasutatakse antud nõuandetootes ja nende lühendid
- V. teemad- tootes sisalduvad teemad eraldi alajaotustena (võimalused, riskid)
- VI. viited kasulikele kodulehekülgedele (linkidena), kui on olemas käsitletav dokumentatsioon nt lepingud, toetuste kord, kasutatavad blanketid või muud dokumendivormid.
- VII. kokkuvõte
- VIII. täiendav kirjandus
- IX. kontaktid (erinevad, olenevalt toote sisust- konsulentide, tugiisikute, metsaühistute vm kontaktid)

I SELGITUS

Metsaomanikel on erinevad võimalused (olemasolevad vahendid sh tehnika, haridus või teadmised) ja vajadused oma metsa majandamiseks. Erinevad ettevõtluse vormid (füüsiline isik, FIE, äriühing) ja sellest tulenevad maksustamise erisused mõjutavad metsast saadavat tulu. Toode annab juhiseid, kuidas oma metsi tulusamalt majandada.

Toote kasutamine metsaomanikul koostöös konsulendiga võimaldab teha oodatud tulemustest lähtuvalt vajalikke otsuseid. Otsuste tegemisel on võimalus analüüsida ja kaaluda erinevaid aspekte, lähtudes tootes antud juhistest.

II SIHTRÜHM – kasutajad ja rakendajad

Kasutajad: metsaomanikud, kes igapäevaselt ei tegele oma metsa majandamisega ning metsaomanikud, kes alles soovivad soetada endale metsa.

Rakendajad: konsulent, tugiisik, metsaühistu

III VAJADUS Nõuandetoode annab ülevaate metsaomaniku kohustustest, võimalustest ja riskidest puidu varumise ja turustamise korraldamisel, kasutades ära olemasolevad võimalused metsa tulukuse tõstmiseks

IV EESMÄRK

Nõuandetoote eesmärgiks on:

- 4.1. tekkivate probleemide nägemine tervikuna- aitab õigesti käituda ja teha õiged otsuseid
- 4.2. lahenduste leidmine- aitab ise otsuseid vastu võtta, tuginedes nõuandetoodele või pöörduda pädeva ja sõltumatu eksperdi poole õigete otsuste langetamiseks
- 4.3. metsa realiseerimisest saadava tulu optimeerimine- raie valik, erinevad müügivõimalused ja riskide maandamine tagavad säästliku, kuid samal ajal parima tulemusega eesmärgipärase metsa majandamise

V NÕUANDETOOTEGA SEOTUD MÕISTED

1. metsaomanik
2. konsulent
3. majanduskonsulent
4. tugisik
5. kasutusvaldaja
6. kasvukohatüüp
7. metsamaa
8. metsateatis
9. piiranguvöönd
10. sihtkaitsevöönd
11. seemnepuu
12. puistu
13. eraldis
14. raielank
15. kokkuveotee
16. laoplatz
17. koondamine
18. kokkuvedu
19. väljavedu
20. veoseleht (sh E-veoseleht)
21. liitumisaeg

22. uuendusraie (lageraie ja turberaied)
23. hooldusraie (valgustus-, harvendus- ja sanitarraie)
24. valikraie
25. trassiraie
26. raadamine
27. kasvava metsa raieõiguse võõrandamine
28. lõppostja
29. metsamaterjal
30. kogupuit
31. raiejäätmed
32. erinevate metsamaterjalide mõõtmine
33. ruumimeeter
34. tihumeeter
35. järelevalve
36. esindusõigus
37. kasutusvaldus

VI TEEMAD JA ALATEEMAD

1. raie valik

- 1.1. erinevad raieliigid: hooldusraied; uuendusraied, valikraied sh elektriliini kaitsevööndi raied, raudteega piirnevad raied
- 1.2. raielankide valimine: piirangud langi laiussele ja suurusele, erinevate omanike kinnistul asuvate piirnevate raielankide suuruse arvutamine

2. raiete korraldamine

- 2.1. metsaomanik korraldab ise
 - 2.1.1. puude valik
 - 2.1.2. puude langetamine
 - 2.1.3. laasimine
 - 2.1.4. järkamine
 - 2.1.5. koondamine
 - 2.1.6. kokkuvedu
 - 2.1.7. väljavedu (transport ostjani)
 - 2.1.8. maksustamine
- 2.2. metsaomanik tellib teenusena

2.2.1. lepingud

2.3. järelevalve

3. puidu realiseerimine

3.1. kasvava metsa müük

3.1.1. kotikaup (potikaup), langi ettevalmistus müügiks

3.1.2. väljatuleku järgi (saadud sortimendi järgi)

3.1.3. oksjoni ettevalmistamine ja korraldamine (välitööd, vajalik dokumentatsioon)

3.1.4. esindusõiguse juriidilised ja praktilised aspektid

3.1.5. eelised, puudused (levinumad petuskeemid)

3.2. metsamaterjali müük

3.2.1. metsaomanik teeb ise

3.2.2. metsaomanik tellib teenuse

3.2.3. metsamaterjali mõõtmine (lisamaterjalina mõõtmise meetodika, vajalik konsulendile rohkem, viide olemasolevatele linkidele)

3.3. hakkepuidu varumine (tehnoloogiad- metsas, laoplatsil)

3.3.1. kogupuit

3.3.2. raiejäätmete kasutamine

3.3.3. väljatulek hakkepuidu tegemisel

4. raiete ettevalmistamine

4.1. tagavara hindamine ja selle vajadus

4.2. raieala eraldamine (piiride tähistamine, seemnepuude märkimine jms)

4.3. kokkulepete sõlmimine laoplatside ja väljaveoteede kasutamiseks

4.3.1. teiste maaomanikega

4.3.2. teiste maavaldajatega (KOV, RMK)

5. raie aeg- suvine, talvine, piirangud, turuseis

6. **müügiprotsess, lepingute sõlmimine** (vastutus, kohustused, maksetähtajad,...)

7. puidu ühismüük

7.1. eelised (parem hind, lepingud, logistika- kulude kokkuhoid, ...)

7.2. puudused (pikem tasumise tähtaeg, rohkem lepinguid,...)

7.3. dokumentatsioon (dokumentide ja raha liikumine ühismüügi korral)

8. hinna kujunemine:

8.1. ettevalmistustööd

8.2. järelevalve

8.3. raiekulu (olemasolevad ressursid: töölisel, masinad)

8.4. veokulud

8.4.1. kokkuvedu

8.4.2. väljavedu (transport lõppostjale)

8.5. sortimentatsioon (oskuslik järkamine, ülemõõt, koefitsient, mõõtmise - kooreta, koorega)

9. **seadusest tulenevad nõuded** (rinnaspindala, täius, seemnepuud, pinnase lõhkumine, liitumisaeg)

10. metsa kaitse, kahjustustest teatamine (juurepess, ürasekikahjustus, koprakahjustus)

11. metsateatis (sh metsateatise kehtivus)

12. **lepingud** (viited metsamaterjali või kasvava metsa raieõiguse või metsamaterjali ülestöötamiseks või ladustamiseks üleandmise tüüplepingutele)

13. **teatised EMTA-le** (metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse võõrandamise ostumüügiteatis)

14. hinnainfo (vastuvõtu hinnad suuremate metsamaterjali kokkuostjate kohta)

15. **toetuste taotlemise võimalused** (viited masinate soetamiseks, noore metsa hoolduseks, uuendamiseks, nõustamine, võimalused, kasu nõustamisest, nõustajate kontaktid)

16. kohustused: metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse müügist tulenevad maksud, tulude deklareerimine, raiesmiku või hukkunud metsaosa uuendamise kohustuse tekkimine

17. kasvava metsa raieõiguse võõrandamise ja metsamaterjali müügist saadud tulust lubatud mahaarvamised

18. **erinevad ettevõtluse vormid** (füüsiline isik, FIE, äriühing)

18.1. füüsiline isik (võimalused ja piirangud)

18.2. FIE (alustamine, tegutsemine, lõpetamine) (olemas alustava ettevõtja ABC)

18.3. äriühing (alustamine, tegutsemine, lõpetamine)

19. **tulude deklareerimine** (maksustamise erisused)

VII VIITED

Viited kasulikele lehekülgedele (linkidena), kust on leitavad toetuste kord, dokumendinäidised jms. koduleheküljed. RMK (taimede ja seemnete müük), EL Riigiteataja (lingid seadustele, määrustele, eeskirjadele), SA EMK (dokumendinäidised, tüüplepingud), kasutatavad blanketid või muud dokumendivormid.

VIII KOKKUVÕTE

Kajastab lühidalt tootes avaldatud teemasid.

IX TÄIENDAV KIRJANDUS

Märgitakse ära olemasolevad nõuandetoote jaoks kasutatud allikad kui ka kirjandus, mida saab lisateabe omandamiseks kasutada.

X KONTAKTID

Konsulentide, tugisikute, metsaühistute kontaktid; koostööpartnerite kontaktid võib avaldada reklaami müügina.

NÕUANDETOOTE VORM:

Toote rakendamise jagunemine sihtrühma ja temade lõikes:

METSAOMANIK		TUGIISIK, KONSULENT	
TOOTE VORM	SISU	TOOTE VORM	SISU
VOLDIK (selgitab eesmärgi e vajaduse, mis tulemus on ja kust saab lisainfot)	Üldtutvustav voldik nõuandetoodete kohta, vajalik huvi äratamiseks		

<p>VOLDIK (teemade jagunemine toodud punktide kaupa)</p>	<p>Raie valik (p.1) Raiete ettevalmistamine (p.4) Raieajad (p.5) Puidu ühismüük, selle dokumentatsioon (raha ja dokumentide liikumine ühismüügil) (p.7) Hinna kujunemine (p.8) Seadusest tulenevad nõuded (p.9) Metsakaitse (sh teatamise kohustus)(p.10) Metsateatis (esitamise kord, vajalikkus, kehtivus jne) (p.12) Teatised MTA (p.13) Toetuste taotlemise võimalused (p.15) Kasvava metsa raieõiguse võõrandamise ja metsamaterjali müügist saadud tulust lubatud mahaarvamised (17) Tulude deklareerimine (p.18)</p>		
<p>TRÜKIS (kas üks suur või mitu väikest teemade ja alateemade järgi, oluline kirja suurus, pildid, graafikud,</p>	<p>Raiete korraldamine (p.2) Metsaomanik korraldab ise (p.2.1) Metsaomanik tellib teenuse (p.2.2) Puidu realiseerimine (p.3) Kasvava metsa müük (p.3.1 va p.3.1.4) Metsamaterjali müük (p.3.2 va p.3.2.3)</p>	<p>TRÜKIS</p>	<p>Esindusõiguse juriidilised ja praktilised aspektid (3.1.4) Metsamaterjali mõõtmine (lisamaterjalina mõõtmise metoodika, viide olemasolevatele linkidele) (3.2.3) Väljatulek hakkepuidu tegemisel (3.3.3)</p>

tabelid, lihtne sõnastus) Võib kaaluda ostmise/müümise varianti)	Hakkepuidu varumine (p.3.3 va p.3.3.3) MO kohustused (p.16) Erinevad ettevõtluse vormid (p.1)		Lepingute olulised aspektid lähtuvalt seadusandlusest (13)
ABI-MATERJAL	Rinnaspindala mõõtmise tabelid ja abivahendid (harvendusraiel)	ABI-MATERJAL	Rinnaspindala mõõtmise tabelid ja abivahendid (harvendusraiel) Hinnainfo (14) sh prognoosivõimalused Metsamaterjali mõõtmine Kvaliteedinõuded Hinnainfo (pidevalt uuenev) (14)
		TASUVUS-KALKULAATOR elektrooniline	Pidevalt täiendatav, võimalik muuta teatud näitajaid (ühiku hind, kaugus, jms)
DOKUMENTATSIOON	Metsateatise vorm Tüüplepingud Taotlus ekspertiisi tegemiseks	DOKUMENTATSIOON	Metsateatise vorm Tüüplepingud Taotlus ekspertiisi tegemiseks
		KOOLITUS-MATERJALID (lisaks koolitus konsulentidele	

		ja TI-le koolitus- materjalide kasutamiseks) (slaidid, CD, õppefilmid jms rühmanõusta- mise läbiviimiseks)	
--	--	---	--

Väikesemahuliste voldikute asemel võib kaaluda ka teatud teemade koondamist trükistesse, mida saab välja kirjastada erinevate väljaannetena selliselt, et oleks võimalik need hiljem metsaomanikul kokku kōita.

Näiteks:

<p>Trükis erinevate väljaannetena :</p>	<p>Metsaomanikud, kes tahavad ise teha ehk müüvad metsamaterjalina või tellivad teenuse: Raie valik (p.1) + raiete korraldamine (p.2)+metsamaterjali müük (p.3.2)+raieala eraldamine (p.4.2) + kokkulepete sõlmimine (p.4.3)+ raie aeg (p.5)+müügiprotsess ja lepingute sõlmimine (p.6) + ühismüük(p.7) + hinna kujunemine(p.8) + seadusest tulenevad nõuded(p.9) + metsateatis (p.11) + lepingud (p.12) + teatised EMTA-le (p.13) + toetused (p.15) + kohustused (p.16) + erinevad majandamise vormid (p.17) + tulude deklareerimine</p>		
---	--	--	--

	<p>Metsaomanikud kes müüvad kasvavana: raie valik (p.1) + puidu realiseerimine (p.3) + raiate ettevalmistamine (p.4) + raie aeg (p.5) + müügiprotsess(p.6) + hinna kujunemine (p.8) + seadusest tulenevad nõuded (p.9) + metsateatis (p.11) + teatised EMTA-le (p.13) + toetused (p.15) + kohustused (p.16) + erinevad majandamise vormid (p.17) + tulude deklareerimine (p.18)</p>		
--	--	--	--

Metsaühistu on nõuandetoote müügi ja levitamise koht.

TÄIENDAVID ABINÕUD NÕUANDETOOTE RAKENDAMISEKS

1. Toote koolitus toote rakendajale, mida teostavad: EEML, EMK, võimalusel kasutada EL toetusega rahastamise võimalust
2. Juhendite väljatöötamine toote kasutamiseks (kasutusjuhend)
3. Rakendusjuhendid
4. Testimine praktikas
5. Toote korrigeerimine, parandamine ja täiendamine
6. Toote kasutamise koolitus
7. Toote rakendamine

Arutlusele peaks kaasama ka metsaomaniku, kes annab oma hinnangu nõuandetoote kasutamisele.